

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
SESSION DE 1936-1937	N° 308		ZITTINGSJAAR 1936-1937.
	SÉANCE du 25 Mai 1937	VERGADERING van 25 Mei 1937	

**PROJET DE LOI
RELATIF AUX POUVOIRS DES PRÉSIDENTS
DES TRIBUNAUX**

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement a l'honneur de soumettre aux délibérations du Parlement un projet de loi sur les pouvoirs des présidents des tribunaux.

Déjà à la séance de la Chambre des Représentants du 9 juin 1927 (*Doc. parl.*, 1926-1927, n° 233) MM. Pouillet et consorts déposèrent une proposition de loi « relative à la procédure sur requête et en matière de saisie ».

Dans sa première partie, ce projet autorisait tout intéressé à saisir le président du tribunal de première instance d'une requête aux fins d'obtenir « des actes d'administration, d'instruction, d'exécution ou autres » ne portant point préjudice aux droits de la partie non appelée, à la condition que « le cas rentrât dans la juridiction civile du tribunal de première instance ou dans celle d'arbitres civils ».

En outre, le président était autorisé à exercer sur requête la juridiction des référés lorsque la mesure requise pouvait faire l'objet d'une requête devant le tribunal de première instance ou lorsqu'il existait une urgence telle que la voie de l'assignation était inefficace.

Des pouvoirs analogues étaient reconnus au président du tribunal de commerce.

Dans la seconde partie le projet prévoyait la faculté de limiter les effets de la saisie au montant des causes de la saisie. Cette dernière disposition a aujourd'hui perdu tout intérêt puisque la mesure proposée a été réalisée par les articles 553, 554, 554bis et 635bis nouveaux du Code de procédure civile (A. R. n° 300 du 30 mars 1936).

Pour justifier les dispositions de la première partie de leur proposition, MM. Pouillet et consorts invoquaient que dans l'état actuel de la doctrine et de la

**WETSONTWERP
BETREFFENDE DE BEVOEGDHEDEN VAN DE
VOORZITTERS DER RECHTBANKEN**

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De Regeering heeft de eer een wetsontwerp betreffende de bevoegdheden van de voorzitters der rechtbanken aan het Parlement ter bespreking voor te leggen.

Reeds op 9 Juli 1927 hebben de heeren Pouillet *cs.* in de Kamer der Volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel ter tafel gelegd « betreffende de rechtspleging op verzoek en in zake van beslag ». (*Bescheiden*, 1926-1927, n° 233.)

In zijn eerste gedeelte gaf dit ontwerp aan elken belanghebbende het recht om bij den voorzitter der rechtbank van eersten aanleg een verzoekschrift in te dienen tot het bekomen van « daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering of andere », welke geen inbreuk zouden maken op de rechten van de niet opgeroepen partij, « mits de gevallen zouden behoorren tot de rechtsbevoegdheid in burgerlijke zaken van de rechtbanken van eersten aanleg of tot die van burgerlijke scheidsrechters ».

Bovendien, was de voorzitter er toe gemachtigd op verzoekschrift zijn rechtsmacht in kort geding uit te oefenen, wanneer de gevorderde maatregel het voorwerp van een verzoekschrift aan de rechtbank van eersten aanleg kon uitmaken of wanneer de zaak zulken spoed vereischte dat het middel der dagvaarding ondoelmatig zou zijn.

Aan den voorzitter der rechtbank van koophandel was een gelijkaardige bevoegdheid toegekend.

In het tweede gedeelte van het ontwerp was het recht voorzien om de uitwerking van het beslag te beperken tot het bedrag van de oorzaken van het beslag. Deze laatste bepaling heeft op dit oogenblik geen enkel belang meer, aangezien de voorgestelde maatregel verwezenlijkt is geworden door de nieuwe artikelen 553, 554, 554bis en 635bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Koninklijk besluit n° 300, van 30 Maart 1936).

Om de bepalingen van het eerste gedeelte van hun voorstel te wettigen, wezen de heeren Pouillet *cs.* er op dat in den tegenwoordigen stand van de Belgische

H.

jurisprudence belges, la voie de la requête n'était admise que dans les cas où elle était prévue en termes exprès par la loi. Il paraissait opportun d'étendre cette voie de procédure :

1° à toutes les matières non contentieuses pour autant, toutefois, que la mesure sollicitée ne portât atteinte à aucun droit;

2° aux cas d'extrême urgence dans lesquels le recours au référé serait inefficace.

Comme exemples rentrant dans la première hypothèse, on citait les demandes d'expertise, de constat d'huissier, de remplacement de juge, d'huissier ou d'expert empêchés, l'autorisation de vendre des meubles saisis en un lieu autre que le plus proche marché public.

Comme cas d'extrême urgence dans lequel le recours au référé eût pu être inefficace, on envisageait la nomination d'un séquestre dans des conditions telles qu'on devait craindre que le détenteur averti d'une procédure ne fasse disparaître la chose.

Cette proposition de loi fut soumise en janvier 1928 au Comité permanent du Conseil de Législation.

Celui-ci, sans méconnaître les mérites et l'opportunité de la proposition de loi, estima cependant devoir y proposer plusieurs modifications qui s'inspiraient du souci de ne pas laisser sans limitation les pouvoirs nouveaux des présidents. Les termes « actes d'administration, d'instruction, d'exécution ou autres » lui paraissaient notamment beaucoup trop imprécis.

Il proposa, tout d'abord, d'accorder au président du tribunal de première instance, lorsqu'il y avait urgence et que la demande rentrait dans la compétence de la juridiction civile des tribunaux de première instance ou dans la juridiction d'arbitres civils, le pouvoir :

- a) De nommer un séquestre de meubles saisis;
- b) D'ordonner une expertise;
- c) D'entendre des témoins dans une instance pendante.

Une disposition analogue était proposée pour les présidents des tribunaux de commerce.

Le Comité permanent proposa, ensuite, d'insérer dans le tome I du Code de procédure civile un titre XIII réglementant les ordonnances sur requête.

Ici encore il ne se contenta point de la formule générale du projet de MM. Pouillet et consorts; il chercha à définir les cas où le président pourrait rendre une ordonnance sur requête.

Les textes issus des délibérations du Comité permanent du Conseil de législation firent l'objet d'un

rechtsleer en rechtspraak, het middel van het verzoekschrift slechts aangenomen was in de gevallen waarin het uitdrukkelijk door de wetten voorzien was. Het kwam gepast voor dit proceduurmiddel uit te breiden:

1° Tot al de niet betwiste zaken voor zoover, evenwel, de gevraagde maatregel op geen enkel recht inbreuk zou maken;

2° Op de uiterst dringende gevallen waarin gebruikmaking van het kort geding ondoelmatig zou zijn.

Als voorbeelden bij de eerste veronderstelling, werden vermeld: de vorderingen tot deskundig onderzoek, constateeringen bij deurwaarder, vervanging van verhinderde rechters, deurwaarders of deskundigen, machtiging tot verkoop van aangeslagen meubels op een andere plaats dan de meest nabij zijnde openbare markt.

Als uiterst dringend geval waarin het gebruik van het kort geding ondoeltreffend zou zijn, beschouwde men de benoeming van een sequester in omstandigheden waarin kon gevreesd worden dat hij die een zaak in zijn bezit had en vernemende dat een dergelijk rechtsmiddel tegen hem zou worden gebruikt, die zaak zou doen verdwijnen.

Dat wetsvoorstel werd in Januari 1928 aan het Vast Comité van den Raad voor Wetgeving voorgelegd.

Dat Comité, zonder daarom de verdiensten en de gepastheid van het wetsvoorstel te miskennen, meende nochtans verscheidene wijzigingen te moeten voorstellen die moesten dienen om de nieuwe bevoegdheden van de voorzitters binnen zekere grenzen te houden. De woorden « daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering of andere » achtte het Comité veel te onbepaald.

In de eerste plaats stelde het voor in spoedeisende gevallen en wanneer de eisch zou behooren tot de rechtsbevoegdheid in burgerlijke zaken van de rechtbanken van eersten aanleg of tot de rechtsbevoegdheid van burgerlijke scheidsrechters, aan den voorzitter der rechtbank van eersten aanleg de bevoegdheid te verleenen om :

- a) Een sequester te benoemen van in beslaggenomen roerende zaken;
- b) Een onderzoek door deskundigen te gelasten;
- c) Getuigen te hooren in een hangend geding.

Een gelijkaardige bepaling werd voor de voorzitters der rechtbanken van koophandel voorgesteld.

Het Vast Comité stelde, in de tweede plaats, voor een titel XIII, tot regeling van de bevelschriften op verzoek, in te voegen in Boek I van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Ook op dit gebied nam het Comité niet volledig vrede met de algemeene formule vervat in het ontwerp van de heeren Pouillet cs.; het trachtte de gevallen te bepalen waarin de voorzitter een bevelschrift op verzoek zou kunnen verleenen.

De teksten die uit de besprekingen van het Vast Comité van den Raad voor wetgeving tot stand kwa-

projet de loi que le Gouvernement déposa sur le bureau de la Chambre des Représentants le 8 mars 1928. (*Doc. parl.* 1927-1928, n° 140). A la suite de la dissolution des Chambres, le projet devenu caduc, fut déposé à nouveau le 25 janvier 1934. (*Doc. parl.* 1933-1934, n° 96).

A son tour, ce projet doit être considéré comme non avenu, à la suite de la dissolution des Chambres survenue le 23 avril 1937. — Cependant, la Commission de la Justice et de la législation civile et criminelle avait procédé à l'examen du projet et suggéré divers amendements. (*Doc. parl.*, 1935-1936, n° 229).

Le Gouvernement, avant de soumettre une nouvelle fois le projet de loi aux délibérations du Parlement, a tenu à amender le texte primitif en s'inspirant largement du remarquable rapport fait par M. Hossey, au nom de la Commission de la Chambre et en tenant compte d'autre part, des dispositions nouvellement introduites dans le code de procédure civile par l'arrêté royal n° 300 du 30 mars 1936, notamment en matière de rétraction des ordonnances autorisant des saisies.

La structure générale du projet de loi n'a guère été modifiée. Il traite séparément, d'une part, des ordonnances de référé, d'autre part, des ordonnances sur requête.

A. — Ordonnances de référé.

C'est surtout par l'élargissement des pouvoirs du juge des référés que le projet tend à combler les lacunes de la législation actuelle.

Par les articles 11 et 12bis de la loi du 12 mars 1876, sur la compétence en matière civile, 806 à 811 du Code de procédure civile, le législateur a organisé une procédure fort rapide qui permet, en cas d'urgence, d'obtenir en peu de jours, au besoin en quelques heures, des mesures provisoires qui préservent et garantissent les droits menacés. Ces mesures sont édictées « sans préjudice au principal », c'est-à-dire que, dépourvues de la force de chose jugée, les décisions du président du tribunal, juge des référés, ne s'imposent pas au juge ordinaire, qui est le tribunal et la Cour d'appel. Elles ne sont que provisoires et le juge ordinaire n'est pas tenu de les respecter ou de les maintenir, s'il les juge inutiles ou inopportunes.

Aussi le juge des référés se montre-t-il, en général, fort circonspect dans l'octroi de ses ordonnances, par crainte de dépasser les limites, assez indéfinies, de son pouvoir. Il arrive ainsi que les mesures les plus

men, werden vastgelegd in een wetsontwerp dat op 8 Maart 1928 in de Kamer der Volksvertegenwoordigers door de Regeering ter tafel werd gelegd. (*Bescheiden*, 1927-1928, n° 140.) Dit ontwerp dat, ten gevolge van de ontbinding van de Kamers, verviel, werd op 25 Januari 1934 opnieuw ter tafel gelegd. (*Bescheiden*, 1933-1934, n° 96.)

Dit ontwerp moet op zijn beurt als niet bestaande worden beschouwd daar de Kamers op 23 April 1937 ontbonden werden. Nochtans, hadden de Commissie voor Justitie en voor Wetgeving in burgerlijke en criminele zaken het ontwerp onderzocht en verschillende amendementen in het vooruitzicht gesteld. (*Bescheiden*, 1935-1936, n° 229.)

Alvorens het wetsontwerp opnieuw aan het Parlement ter bespreking voor te leggen, heeft de Regeering er prijs op gesteld den oorspronkelijken tekst te amendeeren; hierbij heeft zij zich in ruime mate laten leiden door het merkwaardig verslag dat in naam der Kamercommissie door den heer Hossey werd opgemaakt, en aan den anderen kant hield zij ook rekening met de nieuwe bepalingen die onlangs, inzonderheid in zake de intrekking van de bevelschriften waarbij machtiging tot beslaglegging werd verleend, door het Koninklijk besluit n° 300 van 30 Maart 1936 in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering werden ingevoegd.

De algemeene structuur van het wetsontwerp heeft om zoo te zeggen geen wijzigingen ondergaan. Het ontwerp handelt afzonderlijk aan den eenen kant over de bevelschriften in kort geding, aan den anderen kant over de bevelschriften op verzoek.

A. — Bevelschriften in kort geding.

Het is vooral door het uitbreiden van de bevoegdheid van den rechter in kort geding dat het ontwerp de lacunes van de huidige wetgeving heeft willen aanvullen.

Bij de artikelen 11 en 12bis der wet van 25 Maart 1876 betreffende de bevoegdheid in burgerlijke zaken, 806 tot 811 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, heeft de wetgever een zeer snelle rechtspleging ingericht, waardoor het mogelijk wordt in spoedeisende gevallen, na enkele dagen reeds en zoo noodig na enkele uren voorloopige maatregelen te bekomen, tot het vrijwaren en waarborgen van bedreigde rechten. Die maatregelen worden uitgevaardigd « zonder nadeel aan de zaak ten principale », d.w.z. dat de beslissingen van den voorzitter der rechtbank, rechter in kort geding, daar zij niet voorzien zijn van de kracht van gewijsde, zich aan den gewonen rechter d.i. aan de rechtbank of aan het Hof van beroep niet opdringen. Zij zijn slechts van voorloopigen aard en de gewone rechter is niet verplicht ze te eerbiedigen of te handhaven, indien hij oordeelt dat zij nutteloos of ongewenscht zijn.

De rechter in kort geding is dan ook, over het algemeen, zeer omzichtig bij het verleenen zijner bevelschriften, uit vrees dat hij de vrij onduidelijke grenzen van zijn bevoegdheid zou kunnen te buiten gaan.

utiles et les plus efficaces paraissent hors de sa compétence au grand dommage des plaideurs et de leurs droits : nomination de séquestres, expertises aux fins de constater et d'évaluer des dommages dont la preuve peut déprimer, audition de témoins en danger de mourir ou au point de partir pour un lointain voyage, etc...

L'objet de l'article premier est de lever tout doute sur le droit du juge des référés d'ordonner ces mesures en cas d'urgence, tout en disposant que, ne portant aucun préjudice au principal, le tribunal saisi du fond du litige n'y aura égard que dans la mesure qu'il jugera convenir.

Mais alors que le projet primitif élaboré par le Comité permanent du Conseil de législation avait pour objet d'accorder au président du tribunal le pouvoir bien déterminé :

- a) De nommer un séquestre de meubles saisis;
- b) D'ordonner une expertise;
- c) D'entendre des témoins dans une instance pendant, le projet actuel, s'inspirant des amendements proposés par la Commission de la Chambre, étend les dispositions proposées par le Comité permanent, à tous constats, expertises et séquestres.

D'autre part, le président pourra ordonner l'audition de témoins, s'il est constant que tout retard apporté à cette audition doit faire craindre que le témoignage ne puisse être recueilli; il n'est plus requis, comme dans le projet primitif, qu'il y ait instance pendante.

B. — Ordonnances sur requête.

Le président du tribunal de première instance statue aujourd'hui sans contradiction et sur simple requête de la partie intéressée, dans les cas que la loi spécifie et en vertu de dispositions dispersées dans le Code de procédure et les lois spéciales. Ce pouvoir ne peut être étendu à des cas ou à des mesures que la loi n'a pas expressément prévus.

Une extension des pouvoirs du président à d'autres mesures urgentes paraît souhaitable et conforme aux exigences de la pratique. C'est ainsi qu'en France, on a pu prendre texte des mots « ou autres mesures urgentes », insérés à l'article 54 du décret du 30 mars 1808, pour autoriser le président à prendre, en cas d'urgence, toutes mesures quelconques non prévues par la loi et en toutes matières. On y a

Zoo gebeurt het, dat uiterst nuttige en doeltreffende maatregelen buiten zijn bevoegdheid schijnen te zijn, tot groot nadeel van de pleiters en van hun rechten, zooals b.v. de benoeming van séquesters, onderzoekingen door deskundigen tot het vaststellen en schatten van schade, waarvan het bewijs kan vergaan, het hooren van getuigen die in doodsgevaar verkeerden of op het punt zijn een verre reis te ondernemen, enz.

Artikel 1 heeft ten doel allen twijfel op te heffen omtrent het recht van den rechter in kort geding om, in spoedeisende gevallen, die maatregelen voor te schrijven, met dien verstande dat dit geschiedt zonder nadeel aan de zaak ten principale en dat de rechtbank bij welke de zaak zelf aanhangig is gemaakt, de genomen maatregelen slechts zal in acht nemen in zoover zij het gepast acht.

Maar terwijl het oorspronkelijke ontwerp dat door het Vast Comité van den Raad voor Wetgeving werd opgemaakt, ten doel had aan den voorzitter der rechtbank de zeer nauwkeurig omschreven bevoegdheid te verleen om :

- a) Een sequester te benoemen van in beslaggenomen roerende zaken;
- b) Een onderzoek door deskundigen te gelasten;
- c) Getuigen te hooren in een hangend geding, voorziet onderhavig ontwerp, dat aanleunt bij amendementen die door de Kamercommissie zijn voorgesteld geworden, dat de door het Vast Comité voorgestelde bepalingen zullen gelden voor al de constateeringen, onderzoekingen door deskundigen en sequesters.

Aan den anderen kant zal de voorzitter mogen bevelen dat de getuigen zullen worden gehoord, indien het vaststaat dat, moest het getuigenverhoor eenige vertraging lijden, het misschien niet meer zal kunnen plaats hebben; het is niet meer vereischt, zooals in het vroeger ontwerp was voorzien, dat het geding hangende zij.

B. — Bevelschriften op verzoek.

De voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg doet thans uitspraak zonder tegenspraak en op gewoon verzoekschrift van de betrokken partij, in de bij de wet bepaalde gevallen en krachtens bepalingen die in het Wetboek van rechtsvordering en in de bijzondere wetten verspreid liggen. Die bevoegdheid mag niet uitgebreid worden tot gevallen of tot maatregelen die door de wet niet uitdrukkelijk werden voorzien.

Een uitbreiding van de bevoegdheid van den voorzitter tot andere dringende maatregelen komt wenschelijk voor en strookt ten andere met de eischen van de praktijk. Aldus heeft men in Frankrijk kunnen steunen op de bij artikel 54 van het decreet van 30 Maart 1808 ingevoegde woorden « ou autres mesures urgentes » om den voorzitter er toe te machtigen, in spoedeisende gevallen, welke maat-

vu des présidents exercer ce pouvoir d'une manière fort inattendue, y puiser des attributions discrétionnaires et illimitées et, par exemple, ordonner sur requête le constat d'adultère, la réintégration de la femme mariée au domicile conjugal, etc...

La jurisprudence belge a eu la sagesse de se refuser à interpréter avec tant de hardiesse le décret du 30 mars 1808. Mais la nécessité d'étendre les pouvoirs du président en est apparue d'autant plus pressante.

Deux méthodes sont au choix du législateur. Il peut, comme l'y invite le projet de MM. Poulet et consorts, conférer au président du tribunal, tout au moins dans les limites des attributions du tribunal, le droit d'ordonner, sous réserve d'une opposition sur le mérite de laquelle ce magistrat statuera lui-même, tous « actes d'administration, d'instruction, d'exécution et autres » l'investissant ainsi d'un pouvoir discrétionnaire et presque illimité.

Il peut aussi, suivant la tradition de nos lois, chercher dans les leçons de l'expérience et de la pratique judiciaire les cas et les mesures auxquels il convient d'étendre les pouvoirs du président et les fixer par une énumération limitative.

De ces deux méthodes, le Gouvernement n'a pas hésité à condamner la première. Il s'est souvenu du précepte de Machiavel qui recommande à celui qui organise la cité et en ordonne les lois, de considérer que les hommes ne sont pas bons et qu'il leur est mauvais d'être investis d'une autorité trop étendue. Si grand que soit le savoir des hommes, si hautes leur sagesse et leur modération, il peut suffire qu'on leur confère des pouvoirs sans limite pour voir apparaître, par quelque figure du caractère, les défauts inhérents à l'humaine condition.

Nos lois n'ont jamais méconnu ces vérités et nos institutions font voir que le Belge, ombrageux envers l'autorité, n'aime pas les pouvoirs sans frein ou mal définis. L'article 78 de la Constitution restreint les pouvoirs du Roi à ceux que lui accordent formellement la Constitution et les lois et aucun acte du pouvoir exécutif ne vaut qu'à la condition de s'appuyer sur une loi qui l'y autorise. Les pouvoirs si étendus du juge d'instruction ne se meuvent que dans les limites tracées par les textes et les réformes de la procédure en matière répressive tendent toutes à restreindre ces pouvoirs et à les enserrer dans des limites plus précises. Et, lorsque naguère, sous la terreur d'une catastrophe imminente, la loi du 16 juillet 1926, dite des pleins pouvoirs, enjoignit au Gouvernement de procéder par des mesures extraordinaires au relèvement financier, elle prit soin d'énumérer limitativement les attributions nouvelles qu'elle conférait au pouvoir exécutif.

regelen ook te treffen die de wet niet voorziet, en wel in alle zaken. Het is voorgekomen dat voorzitters die bevoegdheid op een zeer onverwachte wijze uitoefenden, er een vrije en onbeperkte macht in gingen putten en bijvoorbeeld op verzoekschrift gelastten het overspel, den terugkeer van de gehuwde vrouw in de echtelijke woning te constateeren, enz.

De Belgische rechtspraak heeft er zich wijselijk van onthouden aan het decreet van 30 Maart 1808 een zoo gewaagde toepassing te geven. Maar de noodzakelijkheid om de bevoegdheid van den voorzitter uit te breiden, is er des te dringender door gebleken.

De wetgever heeft de keus tusschen twee methodes. Hij kan, — zooals in het ontwerp van de heeren Poulet en. wordt voorgesteld, — althans binnen de perken van de bevoegdheid der rechtbank, aan den voorzitter van de rechtbank het recht verleenen om, onder voorbehoud van een verzet over welks waarde voornoemde magistraat zelf beslist, al de « daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering en andere » te gelasten en hem aldus met een vrije en bijna onbeperkte bevoegdheid bekleeden.

Hij kan eveneens, volgens de traditie van onze wetten, in de lessen van de ondervinding en van de rechterlijke praktijk, de gevallen en de maatregelen opsporen tot dewelke de bevoegdheid van den voorzitter dient uitgebreid en ze in een beperkende opsomming bepalen.

Van die beide methodes aarzelde de Regeering niet de eerste te veroordeelen. Zij herinnerde zich het voorschrift van Machiavel dat aan hem die een stad inricht en er de wet maakt, den raad geeft in overweging te nemen dat de menschen niet goed zijn en dat het hun ten kwade komt met een te uitgebreid gezag bekleed te zijn. Hoe geleerd ook de menschen zijn, hoe groot ook hun wijsheid en hun bezadigdheid, het kan voldoende zijn hun een onbeperkte macht te verleenen om, door een spleet in het karakter, de aan de menschelijke natuur eigen gebreken te voorschijn te zien komen.

Onze wetten hebben die waarheden nooit miskend en uit onze instellingen blijkt dat de Belg, achterdochtig jegens het gezag, niet veel voelt voor een onbeperkte of niet nauwkeurig bepaalde macht. Bij artikel 78 der Grondwet, worden de bevoegdheden van den Koning beperkt tot degene die hem uitdrukkelijk door de Grondwet en de wetten worden toegekend en geen akte van de uitvoerende macht is geldig tenzij zij berust op een wet die haar daartoe machtiging verleent. De zoo uitgebreide bevoegdheid van den onderzoeksrechter geldt slechts binnen de door de wetteksten bepaalde perken en al de hervormingen van de rechtsvordering in strafzaken strekken er alleen toe om die bevoegdheid in te krimpen en ze binnen meer bepaalde perken te begrenzen. En toen onlangs, onder den invloed van een dreigende ramp, de zoogenaamde volmachtwet van 16 Juli 1926 de Regeering gelastte, door buitengewone maatregelen 's Lands financieel herstel te bevorderen, werd er

Ainsi, pour grande que soit la confiance qu'il fait à la magistrature, le sentiment public craindrait-il que, par le malheur des temps, il n'arrive que les pouvoirs du président du tribunal, maniés aujourd'hui avec tant de sagesse et de prudence, tombent un jour à des mains moins habiles à les exercer.

C'est pourquoi le Gouvernement s'écartant de la méthode préférée par le projet de MM. Poulet et consorts, a énuméré limitativement dans l'article 11, les attributions nouvelles qu'il propose de conférer aux présidents et dont il n'a exclu aucune de celles dont une jurisprudence plus que séculaire lui a, tant en France qu'en Belgique, signalé l'utilité. Il peut se faire, certes, que quelque hypothèse ait échappée aux prévisions du Comité permanent, mais il ne faudrait pas que, pour combler une lacune toute théorique ou conjecturale, on fit naître une sorte de nouveau droit prétorien et que l'on ouvrit un champ d'expérience illimité à l'humeur contentieuse des plaideurs.

Il serait vain de croire, avec le projet Poulet, qu'on aurait mis un frein ou une limite au pouvoir discrétionnaire du président quand on aurait disposé que les mesures ordonnées par lui ne pourraient « porter préjudice aux droits d'une partie non appelée ».

La formule paraît fâcheuse. On ne voit pas d'abord pourquoi les droits de la partie non appelée seraient plus respectables que ceux de la partie appelée et l'on peut se demander si ces derniers demeurent sans protection et si le président est autorisé à les enfreindre.

Mais, quoi qu'il en soit, la barrière qu'on semble ériger ainsi contre l'arbitraire du président est purement verbale et le respect des « droits de la partie non appelée » dissimule à peine sous un sophisme spécieux un absolutisme sans frein ni contrepoids.

Les « droits de la partie non appelée », comme d'ailleurs les droits de la partie appelée, ne sont jamais des droits absolus. Dans notre régime juridique les droits individuels sont tous bornés par la loi même; ils ne se meuvent et ne s'exercent que dans les limites tracées par elle. Que l'on accorde au président du tribunal le droit de prendre et d'ordonner toutes mesures utiles, et aussitôt les droits individuels se trouveront restreints dans la mesure des ordonnances que le président aura jugé bon de rendre en vertu de la loi. En d'autres termes, pourvu qu'elles soient régulières en la forme, jamais ces ordonnances ne porteront atteinte à un droit, puisque, portées en

voor gezorgd een beperkende opsomming te geven van de nieuwe bevoegdheden die aan de uitvoerende macht werden verleend.

Zoodat de openbare meening, hoe groot haar vertrouwen in den magistraat ook moge wezen, toch zou vreezen dat op zekeren dag, door ongelukkige omstandigheden, de bevoegdheid van den voorzitter der rechtbank, die thans met zooveel wijsheid en voorzichtigheid wordt uitgeoefend, in handen zou kunnen vallen van personen die er een minder schrandere gebruik zouden van maken.

Daarom heeft de Regering de door het ontwerp van de heeren Poulet es. verkozen methode van de hand gewezen en, in artikel 11, een beperkende opsomming gegeven van de nieuwe bevoegdheden die het voorstelt aan de voorzitters te verleen: geen enkele bevoegdheid onder degene die, zoowel in Frankrijk als in België, door een meer dan honderdjarige rechtspraak nuttig zijn gebleken, heeft zij ten anderen daarbij uitgesloten. Zeker, het is mogelijk dat een of andere onderstelling door het Bestendig Comité niet werd voorzien, maar het is niet wenschelijk dat, om een louter theoretische of op gissingen gegronde leemte aan te vullen, een soort nieuw pretoriaans recht in het leven wordt geroepen en aan de twistziekte van de pleiters een onbeperkt proefveld wordt geopend.

Het ware ijdel te meenen dat men, met het ontwerp Poulet, de vrije macht van den voorzitter zou hebben ingetoomd of beperkt door te bepalen dat de op grond van dat ontwerp door hem gelaste maatregelen « geen nadeel mogen toebrengen aan de rechten eener niet opgeroepen partij ».

Dit schijnt eene wel niet gelukkige formule te zijn. Men ziet vooreerst niet goed in, waarom de rechten van de niet opgeroepen partij eerbiedwaardiger zouden zijn dan die van de opgeroepen partij en men kan zich afvragen of laatstbedoelde rechten onbeschermd blijven en of de voorzitter gemachtigd is ze te schenden.

Maar, wat er ook van zij, de dijk dien men tegen de willekeur van den voorzitter schijnt op te werpen is louter vormelijk en de eerbied voor de « rechten van de niet opgeroepen partij » verbergt ternauwernood, onder een bedrieglijk sophisme, een absolutisme zonder breidel en tegengewicht.

De « rechten van de niet opgeroepen partij », zooals overigens de rechten van de opgeroepen partij, zijn nooit absolute rechten. In ons rechtssysteem zijn de individuele rechten alle door de wet zelf beperkt: zij gelden slechts en worden alleen uitgeoefend binnen de bij de wet bepaalde grenzen. Dat men aan den voorzitter van de rechtbank het recht verleene om alle nuttige maatregelen te nemen en te gelasten, en meteen worden de individuele rechten beperkt binnen de maat van de bevelschriften die de voorzitter nuttig zal achten krachtens de wet te verleen. Met andere woorden, mits zij regelmatig wezen naar den vorm, zullen die bevelschriften nooit inbreuk maken

vertu de la loi même, leur premier effet légal serait de restreindre l'exercice des droits avec lesquels elles entreraient en contact.

Le projet de MM. Pouillet et consorts ne met qu'un seul frein au pouvoir absolu du président : c'est le droit de la partie lésée de demander au magistrat même qui l'a rendue le retrait ou la revision de son ordonnance. C'est une garantie, certes, qui a son prix, mais dont il convient de ne pas exagérer la valeur. Celle-ci variera avec le degré de sagesse, de modération, d'égalité d'âme du magistrat, avec la facilité par laquelle, rejetant les suggestions de l'amour-propre, il pourra reconnaître publiquement l'erreur d'une première ordonnance. Toujours on préférera à cette garantie celles que donnent des limites posées par la loi même à des attributions aussi étendues.

En résumé, le pouvoir que le projet veut accorder au président d'ordonner sur requête tous « actes d'administration, d'instruction, d'exécution et autres » loin de marquer un progrès dans l'évolution de la procédure civile, ne vise à rien moins qu'à supprimer la plupart des garanties lentement édifiées, à travers les âges, pour la sauvegarde des droits des plaideurs.

En effet, le progrès des institutions, tant du droit privé que du droit public, a toujours tendu à substituer à l'arbitraire des hommes les pouvoirs de la loi.

Spécialement, le progrès de la procédure civile vise à consacrer le droit du citoyen de n'être contraint par les voies judiciaires que dans les cas prévus par la loi et après avoir été entendu en ses moyens de défense.

Par une réaction surprenante, la réforme projetée ferait reculer la procédure civile de plusieurs siècles, en préférant l'arbitraire du juge au pouvoir de la loi et en permettant aux présidents des tribunaux de faire subir au justiciable des mesures de contrainte, sans qu'il ait pu se défendre.

*
**

Le développement donné par le projet du Gouvernement aux attributions des présidents exige la création d'un nouveau titre du Code de procédure civile sous l'intitulé : « Des ordonnances sur requête » et d'une série d'articles à y insérer après l'article 906.

Il est dit ci-dessus qu'aujourd'hui les présidents statuent, sans contradiction et sur simple requête de la partie intéressée, dans les cas que la loi spécifie et en vertu de dispositions dispersées dans le Code

op een recht, aangezien zij, krachtens de wet zelf voorzien, als eerste wettelijk gevolg zouden hebben de uitoefening te beperken van de rechten waarmee zij in verband zouden komen.

Het ontwerp van de heeren Pouillet cs. stelt slechts eene enkele beperking aan de volstreckte macht van den voorzitter en dat is : het recht van de benadeelde partij om aan den magistraat zelf die het bevelschrift verleend heeft te vragen dat hij het zou intrekken of herzien. Het is stellig een waarborg die zijn belang heeft, maar waarvan de waarde niet dient overschat. Die waarde zal verschillen volgens de wijsheid, de bezadigdheid, de gelijkmoedigheid van den magistraat, volgens het gemak waarmee hij de neigingen van zijn eigenliefde onderdrukkend, de vergissing van een eerste bevelschrift in het openbaar zal kunnen erkennen. Boven dien waarborg, zal men steeds diengene verkiezen die verstrekt wordt door de perken die de wet zelf aan zulke uitgebreide bevoegdheden stelt.

Kortom, de bevoegdheid die het ontwerp aan den voorzitter wil verleen om op verzoek alle « daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering en andere » te gelasten, verre van op een vooruitgang te wijzen in de evolutie van de burgerlijke rechtsvordering, strekt niet meer of niet minder dan tot het afschaffen van het meerendeel van de waarborgen die, in den loop der tijden, langzamerhand werden ingevoerd om de rechten der pleiters te vrijwaren.

Immers, de vorderingen zoowel in zake privaatrechtelijke als in zake Staatsrechtelijke instellingen strekten steeds naar dit doel : de willekeur van de menschen door de macht van de wet te vervangen.

De vorderingen in zake burgerlijke rechtsvordering in het bijzonder strekken naar het huldigen van het recht van den burger om door de middelen van het gerecht slechts gedwongen te worden in de bij de wet voorziene gevallen en na in zijne verdedigingsmiddelen te zijn gehoord.

Door een verrassende terugwerking, zou de voorgestelde hervorming de burgerlijke rechtsvordering verschillende eeuwen doen achteruitgaan door, boven de macht van de wet, de willekeur van den rechter te verkiezen en door den voorzitter der rechtbanken het recht te geven den rechtsonderhoorige aan dwangmaatregelen te onderwerpen, zonder dat hij zich kon verdedigen.

*
**

In verband met de verruiming die het ontwerp van de Regeering aan de bevoegdheid van de voorzitters geeft, is het noodig een nieuwen titel in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in te voegen, onder de benaming : « Bevelschriften op verzoek » en er na artikel 906 een reeks nieuwe artikelen in op te nemen.

Zooals hierboven gezegd, doen de voorzitters thans uitspraak, zonder tegenspraak en op eenvoudig verzoekschrift van de betrokken partij, in de bij de wet aangeduide gevallen en krachtens in het Wetboek van

de procédure civile et les lois spéciales. C'est une première catégorie d'ordonnances dont le projet n'a pas à s'occuper expressément et qui comprend, parmi beaucoup d'autres, les autorisations de saisir. Le projet du Gouvernement y a ajouté trois catégories nouvelles.

L'article 906² organise d'abord une catégorie des plus importantes en permettant au président du tribunal, juge des référés, statuant tant selon les articles 11 et 12bis de la loi sur la compétence qu'en vertu des pouvoirs plus étendus que l'article 1er du projet du Gouvernement propose de lui conférer, de statuer sur simple requête « lorsque l'urgence ou la nature de la mesure sollicitée sont telles qu'il y ait péril à devoir recourir à la procédure ordinaire du référé ».

Fort efficace à bien des égards, la procédure des référés manque parfois son but. Cette procédure étant contradictoire, la partie adverse est toujours avisée de la mesure que l'on projette de prendre contre elle et il arrive que l'éveil donné à cette partie par l'assignation en référé a pour effet de rendre vaine la mesure ordonnée ou d'en compromettre l'efficacité : le détenteur d'un objet à saisir peut le faire disparaître; le gardien des lieux litigieux peut en modifier l'aspect.

Le danger de cette procédure insolite et dont les circonstances exceptionnelles peuvent seules justifier l'emploi, est atténué par la procédure en rétraction de l'ordonnance dont il sera question ci-après.

Un seul genre de mesures est excepté par l'alinéa 2 de l'article 906². Ce sont celles qui tendent à obtenir la communication de papiers ou documents de toute nature. Le Gouvernement persiste à croire que cette réserve est nécessaire. Il est dangereux de laisser ordonner, sans que la partie adverse soit d'abord entendue, de pareilles mesures qui peuvent causer un préjudice irréparable. Il serait trop facile au plaideur peu scrupuleux d'obtenir, sur un exposé inexact ou incomplet, la communication d'une pièce qui doit faire preuve contre la partie adverse et de violer ainsi une règle fondamentale de notre procédure suivant laquelle *nemo tenetur odere contra se*. Il en est particulièrement ainsi en matière de divorce ou de séparation de corps.

Une troisième catégorie d'ordonnances sur requête est créée par l'article 906³ pour permettre aux présidents des cours et tribunaux et, le cas échéant, aux juges de paix, de faire, sur requêtes, certaines nominations qui ne peuvent être faites aujourd'hui que par la Cour ou le tribunal et qui exigent la prononciation d'un jugement dûment levé et signifié.

Une quatrième catégorie d'ordonnances, créée par

Burgerlijke Rechtsvordering en in de bijzondere wetten verspreide bepalingen. Dit vormt een eerste reeks bevelschriften waarmede het ontwerp zich niet uitdrukkelijk heeft bezig te houden en die, onder meer andere, het verlot tot beslag bevat. Het ontwerp van de Regeering heeft er drie nieuwe reeksen aan toegevoegd.

Bij artikel 906² wordt vooreerst een uiterst belangrijke reeks voorzien : immers aan den voorzitter van de rechtbank, rechter in kort geding, rechtsprekende zoowel volgens de artikelen 11 en 12bis der wet op de bevoegdheid als krachtens de meer uitgebreide bevoegdheid welke artikel 1 van het ontwerp van de Regeering voorstelt hem te verleenen, wordt toelating verleend om op eenvoudig verzoekschrift uitspraak te doen « als de aangevraagde maatregel zoo dringend of van zulken aard is, dat er gevaar zou bestaan gebruik te moeten maken van de gewone procedure in kort geding. »

De rechtspleging in kort geding, hoe doelmatig ook in menig opzicht, mist soms haar doel. Aangezien die rechtspleging op tegenspraak geschiedt, is de tegenpartij steeds bekend met den maatregel dien men voornemens is tegen haar te nemen en het komt voor dat door de dagvaarding in kort geding de aandacht van bedoelde partij wordt gewekt, met het gevolg dat de gelaste maatregel nutteloos wordt of zijn doelmatigheid althans in gevaar wordt gebracht : de houder van een in beslag te nemen voorwerp kan dit doen verdwijnen, de bewaarder van de plaatsen van het geschil kan er een ander uitzicht aan geven.

Het gevaar van die ongewone rechtspleging, welker gebruik alleen door uitzonderingsomstandigheden te wettigen is, wordt verminderd door de rechtspleging tot intrekking van bevelschrift, waarvan verder sprake zal zijn.

Een enkel soort maatregel wordt bij lid 2 van artikel 906³ uitgezonderd : namelijk de maatregelen die voor doel hebben mededeeling van papieren of bescheiden van allen aard te bekomen. De Regeering blijft van oordeel dat dit voorbehoud noodzakelijk is. Het is gevaarlijk dergelijke maatregelen te laten bevelen, die een onherstelbaar nadeel kunnen veroorzaken, zonder dat de tegenpartij eerst gehoord werd. Het zou voor een weinig kieschen pleiter al te gemakkelijk zijn om, op een onjuiste of onvolledige uiteenzetting, mededeeling te bekomen van een stuk dat tot bewijs moet strekken tegen de tegenpartij, en aldus een grondregel van onze rechtspleging te schenden, volgens welken *nemo tenetur odere contra se*. Dit geldt inzonderheid in zake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Een derde reeks bevelschriften op verzoek wordt bij artikel 906³ voorzien, ten einde aan de voorzitters in de hoven en rechtbanken en desgevallend, aan de vrederechters toe te laten op verzoekschrift sommige aanstellingen te doen die thans alleen door het Hof of de rechtbank mogen gedaan worden en waartoe de uitspraak van een behoorlijk gelicht en beteckend vonnis, vereischt is.

Een vierde bij artikel 906⁴ ingestelde reeks bevel-

l'article 906^a, permet aux présidents des tribunaux de première instance d'ordonner des mesures provisoires et de délivrer des autorisations dans des cas où il est requis aujourd'hui de mouvoir une procédure contradictoire terminée par un jugement levé et signifié.

Ces ordonnances sont rendues « sans préjudice au principal », en ce sens que rien n'est changé au droit qu'aurait le juge ordinaire de statuer aux mêmes fins, s'il convenait aux parties de porter leurs demandes devant lui par la voie de l'assignation. Les décisions du juge ordinaire seraient rendues, en ce cas, sans égard aux ordonnances du président.

L'article 906^a étend à toutes les entreprises commerciales une mesure déjà en vigueur pour les sociétés en commandite simple, en vertu de l'article 25 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Cet article 25 doit donc être abrogé.

*
**

La procédure des ordonnances sur requête, telle que le Code de procédure civile l'a prévue, a le défaut de n'être pas contradictoire et d'exposer le juge à l'erreur, lorsque, par un exposé tendancieux ou incomplet, le requérant a pu surprendre sa religion. C'est pourquoi le projet étend aux ordonnances sur requête la procédure en rétractation déjà organisée par l'article 635bis nouveau du code de procédure civile en matière d'ordonnances autorisant des saisies.

Toutefois, la procédure en rétractation n'est pas applicable aux ordonnances pour lesquelles la loi a écarté expressément toutes voies de recours (loi du 15 août 1854, art. 7, 38, 40, 83; loi du 16 mai 1900, art. 5; loi du 25 août 1891, art. 8 etc...) ou prévu spécialement un recours.

La demande en rétractation n'est recevable que si elle est introduite dans la quinzaine de la notification de l'ordonnance à l'intéressé, ou s'il n'y a pas été procédé, dans la quinzaine du jour de l'acte dont il résulte nécessairement que l'exécution de l'ordonnance a été connue de l'intéressé.

*
**

L'article 3 du projet introduit dans le code de procédure civile un art. 811bis qui rend applicable à l'audition des témoins devant le président ou le juge commis, toutes les dispositions ordinaires sur les enquêtes civiles.

Le Ministre de la Justice,
Victor DE LAVELEYE.

schriften, maakt de voorzitters van de rechtbanken van eersten aanleg bevoegd om voorloopige maatregelen te gelasten en vergunningen te verleenen in gevallen waarvoor thans vereischt is een op een gelicht en beteekend vonnis te beëindigen geding op tegenspraak in te stellen.

Die bevelschriften worden verleend « zonder nadeel aan de zaak ten principale » met dien verstande dat niets gewijzigd wordt aan de bevoegdheid die de gewone rechter hebben zou om ter zelfder zake uitspraak te doen, indien het de partijen behaagde hun eisch door middel van dagvaarding bij hem aan te brengen. De beschikkingen van den gewonen rechter zouden in dit geval gewezen worden, buiten inachtneming van de bevelschriften van den voorzitter.

Bij artikel 906^a wordt een maatregel, die krachtens artikel 25 van de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen, reeds voor de vennootschappen bij wijze van eenvoudige geldschieting geldt, tot al de handelondernemingen uitgebreid. Dat artikel 25 moet dus ingetrokken worden.

*
**

De rechtspleging van de bevelschriften op verzoek, zooals het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering haar voorzag, heeft dat gebrek dat zij niet op tegenspraak is en dat zij den rechter bloot stelt aan vergissing, wanneer de verzoekindieners, door een tendentieuze of onvolledige uiteenzetting, diens goede trouw heeft weten te verschalken. Dit is de reden waarom de rechtspleging tot intrekking, die reeds door het nieuw art. 635bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in zake de bevelschriften welke een beslaglegging toelaten, was ingevoerd, door het ontwerp eveneens op de bevelschriften op verzoek wordt toegepast.

De rechtspleging tot intrekking is evenwel niet van toepassing op de bevelschriften voor dewelke de wet uitdrukkelijk elk middel van voorziening heeft afgevozen (wet van 15 Augustus 1854, artikelen 7, 38, 40, 83; wet van 16 Mei 1900, artikel 5; wet van 25 Augustus 1891, art. 8, enz.) of een middel van voorziening in het bijzonder heeft voorzien.

De eisch tot intrekking is niet ontvankelijk dan indien hij werd ingesteld binnen de veertien dagen nadat het bevelschrift aan den belanghebbende werd aangezegd, of, zoo dit niet is geschied, binnen de veertien dagen na den dag van de akte waaruit noodzakelijk blijkt dat belanghebbende van de tenuitvoerlegging van het bevelschrift kennis had gekregen.

*
**

Artikel 3 van het ontwerp voegt in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een artikel 811bis in, dat al de gewone bepalingen op het getuigenverhoor in burgerlijke zaken toepasselijk maakt op het verhoor van de getuigen voor den voorzitter of den aangestelden rechter.

De Minister van Justitie,
Victor DE LAVELEYE.

PROJET DE LOI

LÉOPOLD III, ROI DES BELGES,
A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre Nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

Les dispositions ci-après sont insérées dans la loi du 25 mars 1876 sur la compétence en matière civile :

Art. 11bis. — Dans les cas d'urgence prévus à l'article précédent, le Président du Tribunal de première instance peut prescrire tous constats, expertises et séquestres.

Il peut donner aux experts la mission de constater des dommages, d'en rechercher les causes et d'en faire l'estimation.

Il peut ordonner l'audition des témoins s'il est constant que tout retard apporté à cette audition doit faire craindre que le témoignage ne puisse être recueilli.

Art. 12ter. — Dans les cas d'urgence prévus à l'article précédent, le Président du Tribunal de Commerce peut prescrire tous constats, expertises et séquestres.

Il peut donner aux experts la mission de constater des dommages, d'en rechercher les causes et d'en faire l'estimation.

Il peut ordonner l'audition des témoins s'il est constant que tout retard apporté à cette audition doit faire craindre que le témoignage ne puisse être recueilli.

Art. 2.

Les dispositions ci-après sont insérées au Code de procédure civile où elles forment le titre XIII du Livre 1er de la deuxième partie, sous l'intitulé « Des Ordonnances sur requête ».

Art. 906bis. — Dans les cas prévus aux articles 11, 11bis, 12bis et 12ter de la loi du 25 mars 1876, sur la compétence en matière civile, le Président du Tribunal de première instance ou du Tribunal de Commerce statuera sur requête lorsque l'urgence ou la

WETSONTWERP

LEOPOLD III, KONING DER BELGEN.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Justitie is gelast, in Onzen Naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp aan te bieden waarvan de inhoud volgt :

Eerste artikel.

De volgende bepalingen worden ingelascht in de wet van 25 Maart 1876 over de bevoegdheid in burgerlijke zaken :

Art. 11bis. — In de spoedeisende gevallen, bij het vorig artikel voorzien, kan de voorzitter van de Rechtbank van Eersten Aanleg alle deurwaardersvaststellingen, deskundige onderzoeken en sequesters voorschrijven.

Hij kan den deskundigen opdracht geven schade vast te stellen, de oorzaken er van op te sporen en er de schatting van te doen.

Hij kan het hooren van de getuigen bevelen, zoo het vaststaat dat elke vertraging van zulk verhoor moet doen vreezen dat de getuigenis niet zal kunnen bekomen worden.

Art. 12ter. — In de spoedeisende gevallen, bij het vorig artikel voorzien, kan de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel alle deurwaardersvaststellingen, deskundige onderzoeken en sequesters voorschrijven.

Hij kan aan de deskundigen opdracht geven schade vast te stellen, de oorzaken er van op te sporen en er de schatting van te doen.

Hij kan het hooren van de getuigen bevelen zoo het vaststaat dat elke vertraging van zulk verhoor moet doen vreezen dat de getuigenis niet zal kunnen bekomen worden.

Art. 2.

De volgende bepalingen worden als Titel XIII van Boek I van het tweede gedeelte ingevoegd in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, onder de betiteling « Bevelschriften op verzoek ».

Art. 906bis. — In de gevallen voorzien bij de artikelen 11, 11bis, 12bis en 12ter van de wet van 25 Maart 1876 over de bevoegdheid in burgerlijke zaken, beslissen de Voorzitter van de Rechtbank van Eersten aanleg of van de Rechtbank van Koophandel

nature de la mesure sollicitée sont telles qu'il y ait péril à devoir recourir à la procédure ordinaire du référé.

Ils ne peuvent toutefois ordonner ainsi aucune mesure qui vise à rechercher ou à déposer en mains tierces des écrits ou documents, les titres au porteur exceptés.

Art. 906³. — Les présidents des cours et tribunaux et, suivant les cas, les juges de paix nomment sur requête tous magistrats, notaires, huissiers, experts, interprètes, séquestres et agents de change qu'une décision de leur juridiction a omis de désigner. Ils remplacent ceux qui ont été commis mais sont empêchés ou décédés.

Art. 906⁴. — Le Président du Tribunal de première instance ou du Tribunal de Commerce, statuant sur requête et sans préjudice au principal :

1° autorise la vente des meubles délaissés ou abandonnés, quand il est établi qu'ils sont de minime valeur;

2° désigne aux biens indivis un administrateur provisoire chargé de faire durant le délai que fixe l'ordonnance les actes à la fois urgents et de simple administration;

3° désigne aux associations et aux sociétés civiles, en cas de décès, d'incapacité légale ou d'empêchement du gérant et si les statuts n'y ont dûment pourvu, un administrateur provisoire chargé de faire les actes à la fois urgents et de simple administration;

4° ordonne, en cas d'urgence, toutes mesures nécessaires à la conservation des droits de ceux qui ne peuvent y pourvoir.

Art. 906⁵. — Le Président du Tribunal de première instance délivre des parères attestant l'existence et la légalité en la forme des actes des magistrats ou des officiers ministériels de son ressort.

Art. 906⁶. — Le Président du Tribunal de Commerce, statuant sur requête, désigne dans le cas de décès, d'incapacité légale ou d'empêchement du gérant d'une entreprise commerciale, s'il n'y a été dûment pourvu, un administrateur provisoire chargé de faire les actes à la fois urgents et de simple administration durant le délai que fixe l'ordonnance et qui ne peut excéder un mois.

Art. 906⁷. — Le président peut subordonner l'exécution de l'ordonnance sur requête aux modalités

op verzoekschrift, wanneer de aangevraagde maatregel zoo dringend of van zulken aard is, dat er gevaar zou bestaan gebruik te moeten maken van de gewone procedure in kortgeding.

Zoo kunnen zij echter geen enkelen maatregel gelasten die ten doel heeft geschriften of bescheiden, buiten de titels aan toonder, op te zoeken of ter bewaring te geven in handen van derden.

Art. 906³. — De voorzitters van de hoven en rechtbanken en, al naar de gevallen, de vrederechters, benoemen op verzoek alle magistraten, notarissen, deurwaarders, deskundigen, tolken, sequesters en wisselagenten die een beslissing van hunne rechtbank nagelaten heeft aan te stellen. Zij vervangen degenen die aangesteld zijn geweest, doch verhinderd of overleden zijn.

Art. 906⁴. — De Voorzitter van de Rechtbank van Eersten aanleg of van de Rechtbank van Koophandel, rechtsprekende op verzoek en zonder nadeel aan de zaak ten principale :

1° verleent machtiging tot den verkoop van de achtergelaten of verlaten roerende zaken, wanneer is gebleken dat zij een geringe waarde hebben;

2° duidt voor de onverdeelde goederen een voorloopigen bewindvoerder aan die, gedurende den door het bevelschrift bepaalden termijn, belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur, die spoed eischen;

3° duidt voor de burgerlijke vereenigingen en de burgerlijke maatschappijen, in geval van overlijden, wettelijke onbekwaamheid of verhindering van den beheerder en indien door de statuten daarin niet behoorlijk is voorzien, een voorloopigen bewindvoerder aan, die belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur, die spoed eischen;

4° gelast, in spoedeisende gevallen, alle noodige maatregelen tot bewaring van de rechten van hen, die daarin niet kunnen voorzien.

Art. 906⁵. — De Voorzitter van de Rechtbank van Eersten aanleg verstrekt attesten, waaruit het bestaan en de wettelijkheid naar den vorm blijken van de akten der magistraten of der ministerieele ambtenaren van zijn rechtsgebied.

Art. 906⁶. — De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, rechtsprekende op verzoek, duidt in geval van overlijden, wettelijke onbekwaamheid of verhindering van den zaakvoerder eener handelsonderneming, indien daarin niet behoorlijk werd voorzien, een voorloopigen bewindvoerder aan, die gedurende den bij het bevelschrift bepaalden termijn, die niet langer dan één maand mag duren, belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur welke spoed eischen.

Art. 906⁷. — De voorzitter kan de uitvoering van het bevelschrift op verzoek afhankelijk maken

jugées nécessaires à sauvegarder les droits des parties non appelées.

Art. 906°. — Toute ordonnance sur requête est non avenue à défaut de mesures d'exécution dans les trois mois de sa date.

Art. 906°. — A défaut de dispositions contraires de la loi, les ordonnances sur requête prévues au présent titre peuvent être rétractées ou modifiées par les magistrats qui les ont rendues, sur la demande en rétractation de tout intéressé portée devant eux par la voie du référé ou devant le juge de paix par voie de citation.

Elles ne sont sujettes à aucun autre recours.

La demande en rétractation n'est recevable que si elle est introduite dans la quinzaine de la notification de l'ordonnance à l'intéressé, ou, s'il n'y a pas été procédé, dans la quinzaine du jour de l'acte dont il résulte nécessairement que l'exécution de l'ordonnance a été connue par l'intéressé.

Les ordonnances sur requête sont exécutoires par provision nonobstant tout recours et sans caution si le juge n'a ordonné qu'il en soit fourni.

Dans les cas d'absolue nécessité, le juge peut ordonner l'exécution de son ordonnance sur la minute et avant enregistrement.

Art. 906bis. — Les ordonnances qui statuent sur l'opposition à une ordonnance sur requête ne sont susceptibles d'appel que lorsque l'ordonnance sur requête a été rendue en vertu de l'art. 906bis.

Art. 906ter. — La partie qui a demandé la mainlevée comme celle qui s'est défendue à l'instance en validité de la mesure prescrite ne sont plus recevables à agir en rétractation de l'ordonnance. La justification de la mesure ordonnée incombe en tous cas à celui qui l'a requise.

Art. 3.

La disposition suivante est insérée dans le titre XVI du livre V du code de procédure civile.

Art. 811bis. — Les témoins dont le président ordonne l'audition par ordonnance seront entendus soit par lui, soit par un juge délégué par lui sur les faits que la décision indique.

Les témoins déposeront en présence des parties à moins que vu l'extrême urgence il n'en ait été autrement ordonné.

van de modaliteiten die noodig worden geacht tot vrijwaring der rechten van de partijen die niet worden opgeroepen.

Art. 906°. — Ieder bevelschrift op verzoek wordt als niet bestaande beschouwd, zoo het niet is gevolgd van uitvoeringsmaatregelen, binnen drie maanden na zijn datum.

Art. 906°. — Bij gebreke aan strijdige bepalingen der wet, kunnen de in dezen titel voorziene bevelschriften op verzoek, door de magistraten die ze hebben verleend ingetrokken of herzien worden op den eisch tot intrekking van wege elken betrokkene, vóór hen door het middel van het kort geding of vóór den vrederechter bij dagvaarding aangebracht.

Zij zijn voor geen ander beroep valbaar.

De eisch tot intrekking is niet ontvankelijk dan indien hij is ingesteld binnen de veertien dagen nadat het bevelschrift aan den betrokkene werd aangezegd, of, zoo dit niet is geschied, binnen de veertien dagen te rekenen van den dag der akte waaruit noodzakelijk blijkt dat de betrokkene kennis had van de tenuitvoerlegging van het bevelschrift.

De bevelschriften op verzoek zijn uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle beroep en zonder borg, indien de rechter niet heeft gelast dat een borg moet worden gesteld.

In gevallen van volstreckte noodzakelijkheid, kan de rechter de tenuitvoerlegging van zijn bevelschrift gelasten op de minuut en vóór het is geregistreerd.

Art. 906bis. — De beschikkingen die over het verzet tegen een bevelschrift op verzoek beslissen, zijn niet valbaar voor beroep, tenware het bevelschrift op verzoek werd verleend krachtens artikel 906bis.

Art. 906ter. — De partij welke de opheffing heeft aangevraagd, evenals die welke is opgetreden als verweerster bij de vordering tot geldigverklaring van den voorgeschreven maatregel, is niet meer ontvankelijk om de intrekking van het bevelschrift te vervolgen. De rechtvaardiging van den bevolen maatregel moet in alle gevallen worden geleverd door dengene die hem heeft aangevraagd.

Art. 3.

De volgende bepaling wordt in Titel XVI van Boek V van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ingelascht.

Art. 811bis. — De getuigen van wie de voorzitter, bij bevelschrift, het verhoor beveelt, zullen worden gehoord over de in het bevelschrift aangeduide feiten, hetzij door hem, hetzij door een rechter daartoe door hem aangesteld.

De getuigen leggen hun getuigenis af in aanwezigheid van partijen, ten ware, gezien de bijzondere hoogdringendheid, er anders over werd beschikt.

L'ordonnance fixera le délai qui devra être observé pour l'assignation de la partie et des personnes qui seront entendues.

Il sera fait application des articles 262 à 277 du Code de procédure civile.

La partie aura le droit de contester au principal l'admissibilité des faits sur lesquels les témoins auront été entendus, et de reprocher les témoins entendus.

Art. 4.

La présente loi est applicable aux procédures en cours.

Art. 5.

L'article 25 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, est abrogé.

Donné à Bruxelles, le 22 mai 1937.

Het bevelschrift bepaalt den termijn die moet nagekomen worden voor de dagvaarding van de partij en van de personen die zullen gehoord worden.

De artikelen 262 tot 277 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn van toepassing.

De partij behoudt het recht om ten principale de toelaatbaarheid te betwisten van de feiten waarover de getuigen zijn gehoord, en de gehoorde getuigen te wraken.

Art. 4.

Deze wet is toepasselijk op de reeds aangevangen gedingen.

Art. 5.

Artikel 25 der samengeschakelde wetten op de vennootschappen van koophandel, is opgeheven

Gegeven te Brussel, den 22e Mei 1937.

LEOPOLD

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN 'S KONINGS WEGE :

De Minister van Justitie,

VICTOR DE LAVELEYE.

CHAMBRE des REPRESENTANTS.KAMER der VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

(Amendements introduits après le dépôt du Rapport).

(Amendementen ingediend na het neerleggen van het Verslag).

SESSION 1937-1938.		I	ZITTINGSJAAR 1937-1938.
Projet, N° 308 (1936-1937). Rapport, N° 190.	Séance du 11 mai 1938.	Vergadering van 11 Mei 1938.	Ontwerp, Nr 308 (1936-1937). Verslag, Nr 190.

PROJET DE LOI relatif aux pouvoirs des présidents des tribunaux.

WETSONTWERP betreffende de bevoegdheden van de voorzitters der rechtbanken.

AMENDEMENTS présentés par M. HUART.AMENDEMENTEN door den heer HUART voorgesteld.A L'ARTICLE 11², AJOUTER APRES LE 3e ALINEA :AAN ARTIKEL 11², NA DE 3de ALINEA, TOEVOEGEN :

En ce dernier cas, le demandeur qui assigne en référé pour entendre ordonner l'audition de témoins, doit, le même jour, notifier l'assignation introductive du litige au principal, devant le tribunal. L'audition de témoins, ainsi pratiquée, épuise le droit d'enquête de la partie qui la sollicite ou qui en use.

In dit laatste geval, moet de eischer die in kort geding dagvaardt om het hooren van getuigen te doen bevelen, denzelfden dag, de dagvaarding tot inleiding van het geschil in hoofdzaak vóór de rechtbank beteekenen. Het aldus gesteld getuigenverhoor put het recht uit van onderzoek van de partij die hetzelfde verzoekt of er gebruik van maakt.

A L'ARTICLE 12³, MEME AJOUTE.AAN ARTIKEL 12³, EEN ZELFDE ALINEA TOEVOEGEN.A L'ARTICLE 906⁷, MODIFIER LE 3e ALINEA DE LA FAÇON SUIVANTE :IN ARTIKEL 906⁷, DE 3de ALINEA WIJZIGEN ALS VOLGT :

Le délai d'opposition est de dix jours à compter de la date de signification de l'ordonnance.

De termijn van verzet is tien dagen, te rekenen van den dag waarop de beschikking wordt beteekend.

A L'ARTICLE 906⁹, AJOUTER :AAN ARTIKEL 906⁹, TOEVOEGEN :

La partie qui a obtenu du président une ordonnance apparaissant ensuite comme injustifiée ou comme basée sur des faits ou documents inexacts, donnant à la demande un caractère téméraire et vexatoire, peut être condamnée à des dommages et intérêts. La demande en dommages et intérêts est soumise au président par simple requête signifiée à la partie qui a requis l'ordonnance, avec sommation d'avoir à comparaître devant le président pour conclure sur la demande de dommages et intérêts. L'ordonnance présidentielle allouant des dommages et intérêts n'est susceptible d'aucun recours.

De partij die van den voorzitter een beschikking heeft verkregen, welke nadien ongerechtvaardigd blijkt of gegrond op onjuiste feiten of bescheiden die aan den eisch een tergend of kwaadwillig uitzicht geven, kan veroordeeld worden tot schadevergoeding. De eisch tot schadevergoeding wordt aan den voorzitter onderworpen, door middel van eenvoudig verzoekschrift beteekend aan de partij welke de beschikking heeft aangevraagd, met aanmaning voor den voorzitter te verschijnen om te besluiten over den eisch tot schadevergoeding. De beschikking van den voorzitter, waarbij schadevergoeding wordt toegelend, is niet vatbaar voor hoger beroep.

A L'ARTICLE 811², REDIGER LES DEUX PREMIERS ALINEAS COMME SUIT :IN ARTIKEL 811², DE EERSTE TWEE ALINEAS DOEN LUITEN ALS VOLGT :

Les témoins dont le président ordonne l'audition par ordonnance seront entendus soit par lui, soit par un juge délégué par lui, sur les faits que la décision indique, les parties étant présentes ou dûment convoquées de la façon que précisera l'ordonnance présidentielle.

De getuigen waarvan de voorzitter, bij beschikking, het verhoor beveelt, zullen worden gehoord over de in de beschikking aangeduide feiten, hetzij door hem, hetzij door een rechter daartoe door hem aangesteld, de partijen behoorlijk aanwezig zijnde of behoorlijk opgeroepen, op de wijze als door de beschikking van den voorzitter wordt bepaald.

L. HUART.

JUSTIFICATION.

VERANTWOORDING.

1.- Ce serait donner lieu à des abus certains que de permettre l'audition de témoins sans qu'il y ait litige au principal. Il doit être spécifié que l'audition des témoins en référé épuise le droit d'enquête de la partie usant de ce moyen. 2.- La signification de l'ordonnance est préférable "à l'acte duquel il résulte nécessairement que l'exécution de l'ordonnance a été connue par la partie qui forme l'opposition." 3.- Le recours indu aux mesures exceptionnelles que consacrent les nouvelles dispositions très larges sur les pouvoirs des présidents doit être sanctionné. 4.- Enfin, il n'est pas admissible que l'on prive celui contre qui une enquête est dirigée, du droit d'assister à l'audition des témoins produits contre lui ni du droit de produire, de son côté, des témoins. Le texte proposé permet la convocation par les voies les plus rapides que spécifiera le président d'après les circonstances de la cause.	1.- Met het getuigenverhoor toe te laten, zonder dat er een geschil in hoofdzaak bestaat, zou men gewisse misbruiken in de hand werken. Het dient te worden bepaald dat het getuigenverhoor in kortgeding het recht van onderzoek uitput, bij de partij welke dit middel aanwendt. 2.- De beteekening van de beschikking is te verkiezen boven "de akte waaruit noodzakelijk blijkt dat de uitvoering van de beschikking ter kennis is gekomen van de partij die verzet doet." 3.- Op de ongelegen aanwending van uitzonderlijke maatregelen welke door de nieuwe zeer ruime bepalingen ter zake van de bevoegdheden der voorzitters worden gehuldigd, dient sanctie te worden gesteld. 4.- Eindelijk, kan niet worden aangenomen dat degene tegen wie een onderzoek wordt gericht, beroofd worde van het recht om het tegen hem gevoerde getuigenverhoor bij te wonen, noch van het recht om, zijnerzijds, getuigen voor te brengen. De voorgestelde tekst laat de bijeenroeping toe door de naartigste middelen welke de voorzitter, naar de omstandigheden van de zaak, zal bepalen.
- =====

CHAMBRE DES REPRESENTANTS.

KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

<u>Amendement</u> <u>introduit après le dépôt du rapport.</u>		<u>Amendement</u> <u>ingediend na het neerleggen van het verslag.</u>	
SESSION 1937-1938.	II	ZITTINGSJAAR 1937-1938.	
Projet, N° 308 (1936-1937) Rapport, N° 190. Amendements, N° I.	Séance du 1 juin 1938.	Vergadering van 1 Juni 1938.	Ontwerp, Nr308 (1936 1937) Verslag, Nr190 Amendementen, Nr I.

PROJET DE LOI relatif aux pouvoirs des présidents des tribunaux.

WETSONTWERP betreffende de bevoegdheden van de voorzitters der rechtbanken.

AMENDEMENT présenté par M. LEGROS.

AMENDEMENT door den heer LEGROS voorgesteld.

ARTICLE PREMIER

(Texte proposé par la Commission)

EERSTE ARTIKEL

(Tekst van de Commissie)

Art. 11² : AJOUTER APRES :

Art. 11² : NA DE WOORDEN :

"expertises et séquestres"

"deskundige onderzoeken en sequesters"

LES MOTS :

INLASSCHEN :

"et toutes mesures qui, n'engageant pas le fond, sont de nature à l'éclairer pour le prononcé de l'ordonnance."

"en alle maatregelen voorschrijven, die, zonder den grond der zaak te betrekken, van dien aard zijn dat zij hem voor de uitspraak van de beschikking voorlichten."

U. LEGROS.